

CATALUNYA SOCIAL

Any IX — Núm. 424

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

27 de juliol 1929

**PUBLICACIÓ
SETMANAL**

**REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA**

**APARTAT 1036
TELÉF. 17605**

La nota social en l'avant-projecte de Constitució

El president de l'Agrupament de Democràcia Cristiana, senyor Severí Aznar, el nom del qual és prou favorablement conegut per tots els lectors, ha fet unes declaracions a propòsit del projecte de Constitució elaborat per l'Assemblea Nacional i llençat a l'opinió pública per part del Govern del Directori.

I com no podia ésser d'altra manera, el senyor Aznar ha fet destacar la nota social en la Constitució, nota social que veritablement s'hi manifesta en diferents punts sobretot en l'article 28, en tractar del contracte de treball, i en els articles que fan referència a la representació per als diversos organismes de l'Estat.

Creiem molt encertat que el senyor Aznar faci constar la seva satisfacció pel fet d'haver estat incorporats al projecte aquests preceptes. Ells no resulten cap novetat dins manta Constitució estrangera promulgada de la guerra ençà (com la de Weimar, com la russa, etc.), ni tan solament diuen res de nou pel que fa referència a la nostra legislació interior; però sempre és d'agrair el propòsit de portar-los a una llei fonamental com una Constitució... amb tot i que les mateixes circumstàncies en què apareix aquesta ens indiquin la facilitat amb què poden caure aquestes lleis fonamentals.

Però quan es judica un projecte de la complexitat d'un Codi constitucional cal anar amb cura que sigui el conjunt el que es judiqui, ja que si el judici no és global es corre el perill de semblar aquest judici afectat de parcialitat. I així, si algú demanés si l'Agrupament de la Democràcia Cristiana estava o no conforme amb el projecte de Constitució, què li podríem contestar?

Tenim la seguretat que les declaracions del senyor Aznar no han estat fetes com a president d'aquell Agrupament, en primer lloc; i després, que no són més que una apreciació parcial sense pretensió de judici complet i cabal de l'avant-projecte repetit. Primerament, la Democràcia Cristiana no és agrupament polític; i segonament, encara que els drets derivats de l'organització del treball i de les corporacions li puguin resultar simpatícs allí on es reconeixin, no per això aquell

Agrupament es limitarà a judicar un projecte complex i múltiple per un sol dels seus aspectes o caïres.

Si certs drets de caràcter social són reconeguts en el projecte, pot aquest resultar simpàtic als demòcrates cristians des d'un cert punt de mira; però si els drets individuals legítims segons el dret natural no es troben garantits en el mateix projecte; si allò que constitueix avui el patrimoni civil i polític de tots els ciutadans en els països de civilització moderna no es veu clarament destacat en aquest avant-projecte (com efectivament no s'hi veu) llavors els demòcrates cristians, per molta simpatia amb què puguin esguardar aquest des d'un determinat punt de mira, han de parlar de l'avant-projecte amb reserves greus i fortíssimes, ja que pobra democràcia seria aquella que contraposés els drets socials als drets individuals, que exalcés aquells en perjudici d'aquests, que no cregués compatibles els uns amb els altres, com s'hi creuen arreu del món!

El desig de portar les línies generals del contracte de treball a la Constitució és un bon desig; l'afany de cercar les fonts de la representació corporativa per a constituir els organismes estatals és altre bon desig. Però un i altre subordinats sempre a l'existència dels drets individuals des del punt de mira polític, i un i altre harmonitzats amb aquella part de garanties que aquells drets individuals necessiten per a ésser efectius i no restar sempre al caprici dels homes que governin el país en qualsevol moment.

En aquest sentit hem entès nosaltres les declaracions del president de l'Agrupament de Democràcia Cristiana; sentit lògic, sentit que obeeix a un criteri de realitat actual. Perquè encara que es pogués dir (com així és en realitat) que l'Agrupament no té caràcter polític, cal entendre sempre que la vida social i la política no són pas dues vides independents i sí perfectament lligades i estretament unides. I quan es tracta de lleis fonamentals o d'actuacions complexes, com les que suposa un projecte de Constitució, és impossible separar els camps amb la raó infantívola de què els uns pertanyen a un camp i els altres a un camp distint.

Memòries d'un cabaler

VII

LA SORTIDA DEL COL·LEGI

El Pla de Bages no s'assembla gaire amb el Penedès. Allí la gent és més aspra, la terra més agra, el vi més negre i més fort. Aquí la gent es torna cada dia més barcelonina; i em sap greu que s'aigualeixi d'aquesta manera, amb perdó sigui dit dels barcelonins. Un home transportat de Vilafranca a Manresa es dona ben bé compte que ha mudat de país. Ja es veu, ja, que àdhuc pel camí més curt, que passaria per Masquefa, Esparraguera, Collbató i Monistrol, s'han de caminar unes dotze o catorze hores deixant entremig moltes dotzenes de barrancs i el mur altíssim del Montserrat, que ve de tal manera interposat, que si us mireu la muntanya santa des de can Feliu veureu la mateixa silueta un poc més allunyada que si la mireu des de Sant Fructuós. D'on ve que aquella mateixa cosa que separa materialment les dues comarques també podem dir que espiritualment les uneix; perquè la vista del Montserrat des dels volts de Manresa us transporta l'esperit, que vulgueu que no, a l'altra banda, a les planes del Penedès. Si dic aquestes coses és perquè vaig tenir ocasió d'observar-les en les passejades que fèiem els collegials de Manresa pels volts d'aquesta ciutat els dijous i els diumenges i allargant-nos els dies de camp fins Guardiola, per a veure de prop el Montserrat, o fins Sampedor a visitar les Santes Espines de la Corona de Jesús, o fins Navarces on es guardava el cingol de Sant Ignasi, i prop d'on jeuen les runes del convent de Sant Benet de Bages, o fins Castellet a xipollejar per les vores de la confluència del Llobregat i del Cardener.

Ja he contat en altre lloc amb quina recança deixava la casa pairal amb tot el tràfec de la collita dels raïms i tota l'exaltació de les primeres caceres per a anar acompanyat de la mare al col·legi, passant per Barcelona. També m'he esbravat retraient l'enyorança dels primers dies i el recurs que no sé si em servia de lenitiu o d'exacerbació del dolor, el recurs, dic, de passar les nits somiant i barrejant incongruentment els episodis dels dies darrers de la meua vida de can Feliu. I això durava una, dues o tres setmanes, fins que a l'hora de la lliçó, un company neguitós que anava darrera meu presentava al pare professor un bitllet demanant desafiar-me per a guanyar el meu lloc. Això m'exasperava. Jo era un noi pacífic, tal qual estudiós, amb un caparró amb tendències a aclarir i simplificar tota qüestió. No tenia ambició. Si em donaven el segon o el tercer lloc ja estava content i no amoïnava per res el qui tenia davant; i no hauria volgut altra cosa sinó ocupar el meu lloc amb tranquil·litat. Em treia de pollaguera, però, que el meu lloc i dignitat de cònsol romà no me'ls deixessin gaudir amb tranquil·litat i més m'hauria estimat posar a prova els meus punys que la meua ciència. I aquí teniu explicat com i per què se m'anava curant l'enyorança per a fer pas a altres cabòries.

Ja no dec ésser jove; ja que en repassar de memòria un a un aquells bons pares religiosos, que devien tenir llavors entre trenta i quaranta anys, no en trobo cap ni un de viu; jo, però, tinc feta una llista de tots ells posada a continuació de la llista dels més prop parents per a oferir per ells una ora-

ció, una indulgència i una Comunió. No faltava més!

Els, per mi, treien el fetge per la boca, quan no els pulmons, i per culpa de mi, penso jo, gairebé cap d'ells va arribar als seixanta anys. I mestrestant el meu esperit s'engreixava amb llur sang i llurs suades, i la pietat prenia estat en el meu cor per llurs prèdiques i exemples.

La vida de col·legi era una màquina que no tenia cap caragol afuixat, perquè de tant en tant els anaven repassant amb la clau anglesa, diguem-ho així. L'inspector imitava d'allò més la immensitat de Déu i el trobàvem sempre en la seva essència, en la seva presència i en la seva potència. Els professors devien tenir una memòria i una atenció felicíssimes, perquè allò que no havíem sabut un dia es recordaven de tornar-nos-ho a preguntar dos mesos més tard. La campana del matí mai es descuidava de tocar abans d'haver acabat la son, i la de després de dinar abans d'haver acabat la gana. Ai d'aquell que li trobaven un grapat de tabac! i d'aquell altre que subreptíciament havia guardat el rellotge! i de l'infeliç que dins el forro del gec portés amagada l'arma terrible i desgavelladora d'un trosset de llapis ben equiparable a un punyal enverinat!

Es el cas, però; que amb una mica de paciència, una altra mica de ficció (Déu me la perdoni; la situació, però, ho exigia), i un trosset de filosofia en el sentit pràctic de la paraula, anàvem passant de l'un mes a l'altre. Quan érem a les darreries d'abril ja fèiem càbales de quin dia sortiríem, dia sempre ignorat, perquè estava penjat de la voluntat dels senyorassos professors de l'Institut de Barcelona que ens havien de venir a examinar. Aquest compte aritmètic l'arreglàvem al nostre gust amb una hipòtesi: la de què estariem llestos el dia de Sant Lluís, 21 de juny: faltaven, doncs, cinquanta vuit dies. I en una plana de paper blanc escrivíem els números de la 1 fins a la 58, i cada dia esborràvem el darrer.

De vegades, quan ja només faltaven quinze dies, ens aigualien el goig. Els senyors Cortejon i Mir i Angulo i no sé quins altres no vindrien sinó els diumenges i era natural que els exàmens duressin fins els dies darrers de juny. I aquestes angúnies es barrejaven amb les pròpies dels exàmens: perquè si venia En Cortejon i ens deixava examinar en llatí, no fóra res; però si venia no sé quin altre que volia els exàmens en castellà en passaria una de grossa i no sabíem com ens ho fariem. Jo no sé com els estudiants poden resistir amb bona salut deu o dotze o més temporades d'exàmens amb un total d'una seixantena de presentacions davant de totes menes de tribunals! No en falten que s'hi moren!

No va acabar la cosa tan tard com ens pensàvem. El dia 21 de juny tots els dies del pressupost estaven esborrats: podem dir que ja havíem sortit de comptes. El dia 23 ja estàvem llestos. Aquella nit no podíem dormir d'alegria. I que era llarga! L'única matinada a l'any que la campana de llevar-nos totava massa tard!

El pare! No l'havia vist des del dia d'entrar! Era el mateix; una mica més calb, una mica més feixuc. Aquella abraçada i aquell petó valien un imperi.

— Què diu, pare? Que si he pensat a despedir-me? Crec que sí... no, no, no he pensat en res; me n'anava sense dir adéu-siau a ningú. Ja aniré de

pressa, ja; ja ho veurà. Hem d'agafar el tren de les dotze, no faltava més. Trobaré la mare a Barcelona?

— No; a casa.

— Millor; així farem més bona entrada.

Ja hi som: la mare és a rebre'ns a la creueta i li fem lloc dins la tartana. Abraçades i més abraçades i alguna llagrimeta d'alegria; cal confessar-ho.

Davant del portal de casa el germà gran i el petit, les germanes, la Quima i la Marieta que són les minyones de no sé quant temps fa. Crits, saragata, esquenades, empentres. *Hola Volant! Estrella!* També vosaltres?

— Mare! Ja no hi pensava, i les flors?

— Com que et veig tan avalotat!

— Ja hi penso, ja! Són fetes vostres, oi mare?

— Entre la Mercè, l'Assumpta i jo. Només falta portar-les a l'altar de la Mare de Déu en acció de

gràcies dels exàmens i de la felicitat arribada. Cal pensar en tot, fill meu!

I jo llavors amb la solemnitat d'un pontifical, amb un gerro a cada braç amb sengles rams de fulles i flors, no sé si de seda o de paper, acompanyat del pare, de la mare i dels germans, me n'anava a la capella a posar els dos gerros de flors als dos costats de la graderia i després tots plegats a aquella Verge dels Dolors vestida de sedes de l'àvia i tan bellament guardada dins la vidriera com una cosa preciosa i resàvem tres *avemaries*. Ja era a casa. Ara a fer el programa per a demà; em sembla que serà dia de gresca.

Ara ja no em sap greu haver passat un any al col·legi en atenció al molt que he gaudit en sortir-ne.

Es còpia, JORDI ARNAU

LA C. P. V. E.

El Pavelló de la Caixa de Pensions

Segueix molt animat el Pavelló que la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis posseeix a l'Exposició de Barcelona.

Han visitat aquest Pavelló, fins el dia 15 del corrent, 11.807 persones. A més, h'han efectuat gran nombre de visites d'estudi per col·legis, mutualitats o altres corporacions. Totes aquestes visites col·lectives són rebudes per personal competent que les acompanya, explicant detalladament les instal·lacions de les actuacions i obres de la Caixa de Pensions.

La sucursal d'aquesta Caixa en el dit Pavelló de l'Exposició, porta obertes 106 llibretes d'estalvi, i s'ha rebut per 142 impositons la quantitat de 16.012 pessetes.

També actua constantment, totes les tardes, el Cinema Social, l'entrada al qual és pública i gratuïta, amb sessió continua de quatre a les nous del vespre. Es projecten pel·lícules i vistes fixes referent a les obres socials i benèfiques que constitueixen la vida de la Caixa de Pensions.

Al local d'aquesta Cinema Social, començarà la seva actuació, diumenge vinent, l'Escola Dominical de Serveis Socials. Aquesta Escola és gratuïta, sense matrícula, i amb llibertat d'entrada per a tothom, sense distinció d'edat ni sexes. Serà la base de les explicacions que es donaran en forma popular i senzilla, la projecció de pel·lícules i vistes fixes, i les matèries de divulgació i estudi que constituïran l'objectiu de l'Escola Dominical de Serveis Socials.

Aquesta Escola formarà part integrant de l'Institut de Serveis Socials de la Caixa, el qual romandrà permanentment instal·lat al Palau que aquesta Caixa posseeix a l'actual recinte de l'Exposició.

El mes de juny

Durant el passat mes de juny la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis ha rebut per impositons 20.945.876 pessetes i ha pagat per reintegres d'estalvi, terminis mensuals de pensió i capitals diferits reservats 18.618.430 ptes.; resulta una diferència a favor de les impositons de 2.327.446 pessetes.

A 30 de l'esmentat mes el saldo d'operacions de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis ascendia a 348.603.659 pessetes de les quals en corresponien 285.910.714 a Estalvis a la Vista; 12.770.137 a Estalvis Diferits; i 49.922.808 a Segurs Socials.

En l'esmentat mes abonà 472 subsidis de maternitat d'import total 23.600 pessetes, concedits a les mares obreres que han acreditat trobar-se inscrites en el Règim de Retirs Obrers i han complert les altres clàusules que regulen la concessió del subsidi. Per pagament de pensions de capitalització a favor d'obers que han arribat als 65 anys, la Caixa ha satisfet 36.475'13 pessetes, i, demés, ha abonat 311.850 pessetes en concepte de dotze bonificacions extraordinàries de 350 pessetes cada una, i 770 de 400 concedits a 781 vellets majors de 65 anys que, havent sol·licitat l'import del seu compte de capitalització, han estat compresos en el repartiment de la quantitat procedent del recàrrec per a Retir Obrer sobre les transmissions de béns per herències entre parents des del cinquè grau col·lateral, inclusiu, o entre persones sense vincle de parentiu.

Espurnes

El Sant Vicents de Paül "groc" anomenen al pietós i riquíssim xinès Loh Pa Hong, que empra els seus capitals en obres de religió i caritat. Entre altres fundà a Shangai una "Acció Catòlica", els membres de la qual, tots seglars, han convertit 13.900 pagans del primer de juliol de 1927 al primer de juliol de 1928, havent-ne convertit ell sol més de mil.

Del seu propi patrimoni sosté dos hospitals que fundà, en els quals troben asil 1.500 malalts.

En el present any ha convertit 23 condemnats a mort.

Encara no hem vist que els indiscrets imitin tan belles virtuts i proïsme dels catòlics, encara que el catòlic sigui xinès.

La robeta de l'esclau

Un defecte és pitjor que la vanitat femenina: la vanitat masculina. Una virtut té més preu — i potser molts ho ignoren — que la pudícia femenina, i és la pudícia masculina. Hi ha una llibertat més immoral que la nuesa femenina, i és la nuesa masculina. Fa temps que pressentim que el culte extens de la nuditat femenina en les arts i en les modes arrossegaria l'home en el mateix corrent exhibitori. És un índex social que marca una davallada més brusca que l'escàndol femení, l'escàndol masculí. Aquest escàndol es dona quan l'home cau en la mateixa llicència que ha consentit, conreat i estimulat en la dona, i es despulla també. La falta de vergonya en l'home és molt més temible cosa, i d'efectes més destructors encara que la falta de vergonya en la dona.

La nuditat masculina que triomfa a les platges, és un símptoma greu. Mentre l'home no fa més que consentir, en costums i espectacles, l'exhibició de la seva parella, no perd encara la dignitat pròpia. Però si ell mateix consent a exhibir el seu propi cos, és que ha perdut la dignitat masculina, és que ha perdut l'instint de l'autoritat del seu sexe. Parlant un llenguatge biològic diríem que la dignitat, i per tant l'honestetat masculina és una força conservadora de l'espècie, molt més important que l'honestetat femenina, per molt que aquesta ho sigui. L'home que es despulla, despulla no sols el seu cos sinó la seva persona i autoritat. La paraula despullar té molts sentits i cap de bo: vol dir exhibició sensual, empobriment, degradació. Deixant de banda consideracions ètiques, i esguardant amb cruesa antropològica, la nuditat de la dona fa vergonya, però la de l'home fa una pena més gran: fa una tristesa que diríem específica, sobretot en l'home adult i madur. La fotografia d'un salvatge despullat és un document catastròfic. La dona pot ésser víctima de la força, però l'home s'exhibeix per pròpia voluntat degradada. Allà on l'home cap de família es despulla, el seu despullament és físic, moral i civil, no hi pot haver allí vida civil, drets ni consciència de persona.

Per això és que anem veient amb inquietud que la platja i el camp dels esports està envaint els carrers i la ciutat, i d'una especial manera la indumentària de la semi-nuditat masculina penetra per tallers i fàbriques, i estén entre els obrers la moda alarmant de l'*slip*, i pitjor encara. Si l'*slip*, aquesta invenció mundana del *semi-vestit*, del *vestit-que-no-és-vestit* és ja prou intolerable en les platges públiques, és molt més *shoking* en els llocs de la feina quotidiana i humil. Molts obrers hem vist en operacions de càrrega, fusteries, manyanaries, impremtes, obres de construcció, mig cobert mig descobert el tronc amb aquesta sumària i ridícula camiseteta, feta a posta per a lluir els bíceps, els deltoides, els pectorals i l'esquena, exhibició afemellida i estranya a la decència i dignitat del treball que ens dona el pa de cada dia. A nosaltres aquesta *moda* humiliadora que molts joves obrers i fins homes fets, han adoptat talment com si es deixessin endur pel corrent d'escots i vestits curts femenins, ens sembla un retrocés a l'esclavisme. L'esclau que servia com una cosa, com una bès-

tia, no essent amo ni del seu cos ni del seu vestit, no tenia en el seu treballar gaire diferència del presoner i el forçat; la pobra i escassa indumentària del miner o el galeot, era la seva; la vergonya de la nuditat animal era el seu patrimoni. Per això és que l'*slip* que porten voluntàriament certs individus, cada dia més per desgràcia entre els obrers, sembla l'acceptació del signe extern de l'esclavatge. Es ben bé la robeta de l'esclau.

Llegeixo que un escriptor d'esquerra ha saludat la tendència de les platges i l'extensió de les onades de nuditat dins la vida social i civil amb un comentari benèvol titulat *Vers el nudisme* (1). Penso que el periodista alludit no hauria donat la benvinguda al nudisme si li haguessin sortit als ulls les deplorables escenes de treballadors, homes fets, amb tota la seva còrpora madura de trenta o quaranta anys, ostentant-se *públicament*, ultrapassada la moda de l'*slip*, i treballant *nus fins a cintura*, com ha estat vist en alguns llocs, i jo sóc el testimoni d'alguns d'aquests casos. Demanar la multiplicació d'aquest costum seria, des del punt d'albir social, una crueltat, tota vegada que l'espectacle d'un home que treballa despullat no pot inspirar sinó la necessitat de vestir-lo d'una manera higiènica i neta, i des del punt d'albir estètic, una aberració, perquè contemplar un cos humà que es doblega i sofreix per l'esforç i sua i s'embruta pel natural debat amb les matèries del treball, és una visió ben llastimosa.

Només que per això sol, de combatre la tendència a l'*adanisme* en el treball, per a exilar l'*slip* dels tallers — especialment d'aquells on s'hi apleguen operaris dels dos sexes —, només que per a restablir la dignitat del vestit obrer i la decència cristiana i civil en la vida del treball, convindria fer societats obreres. Haurien els obrers de comprendre que una cosa són les figures simbòliques d'obers que fan servir els artistes en els grups escultòrics, en les composicions decoratives que tenen per objecte exaltar l'estètica del treball humà, i una altra cosa totalment distinta és el voler *personificar* aquesta estètica. Si es proposen això, la seva pretensió no podrà ésser més ridícula. Llavors els obrers ja no anirien vestits amb la indumentària professional de la seva tasca peculiar; ja no anirien vestits d'*obers*, sinó de *models d'artista*, i el treball seria un seguit de *poses*. No cal insistir més, perquè al bon seny de tothom, i dels interessats si ho reflexionen, apareix que aquest treballar concebut com una exhibició artística o atlètica, convertiria el treballador en una disfressa, en una caricatura de si mateix.

Molts dibuixos i frontispicis en periòdics socialistes i similars pinten l'emancipació de l'obrer allegoritzada per un home tot nu que trenca els grillons. Està bé; però la primera feina de l'esclau deslliurat ha d'ésser el córrer a vestir-se, l'incorporar-se a la vida civil, tapar-se com un home que viu en societat i vestir-se com a persona.

La moral és la mateixa a la platja i a ciutat, ho recorda molt bé l'articulista del diari lleidatà; i ésser la mateixa vol dir que, partint d'uns mateixos principis i proposant-se sempre el mateix fi últim,

dicta regles adequades per als diferents casos i les necessitats diferents. Així és lícit sens dubte el vestit de bany a les platges, que pot ésser perfectament decent, però aquest mateix vestit de bany, decent i tot, seria horrible i fins immoral pels carrers i llocs públics de ciutat. Que no es retreguin comparances artístiques. Les immòbils estàtues estan molt bé als museus; que els homes i dones vagin pels carrers abillats o desabillats, com les estàtues, *disfressats d'estàtua*, és una perspectiva gens encoratjadora... i gens artística.

Penseu que la robeta de l'esclau, l'*slip* del qual parlem, ha seguit ja un itinerari. De la platja al taller, del taller al carrer i del carrer a la taverna. El senyor C. S. és, almenys, elegant i refinat, i no crec que gosi sostenir, com a tendència estimable, un corrent d'abolició de la indumentària en els resultats pràctics de la qual tenim ja avui l'omplir bars i tavernes amb homes *en slip*. Un n'hi havia, a la porta d'una del meu barri, que per si sol encarnava — en aquest cas la paraula *encarnar* és d'una precisió absoluta — la fallida del *nudisme* en l'esfera estètica després d'haver fallit en l'esfera moral. Un homenàs d'uns quaranta cinc anys, gros, panxut, pelut, amb un *slip* sumaríssim, exhibint la nua musculatura d'un camàlic en transpiració, rajant suor pels bíceps, pels deltoides, llunts, pudint a suor molt més que un home vestit, i sobreixint-li d'aixelles i pectorals la vegetació espessa d'unes pilositats exuberants; era la caricatura viva i espontània del *nudisme*, i accentuava la seva inadaptació civil, la seva grotesca silueta de Silé cobert amb un barret de palla!

Més que ningú els obrers mateixos han de fer tot quant puguin per a restablir la dignitat i la decència en la indumentària del treball. Davant de la disbauxa dels rics, davant dels espectacles de les gents anomenades per sarcasme *directores*, l'arma i la força de l'obrer i del pobre és la dignitat. A les modes i corrents que els senyors inicien sàpiguen els treballadors contestar amb la virior de no seguir-les. Si les segueixen estan perduts. Allà on un aristòcrata concurrerà amb païama fantasia i blanquíssim pantaló de fil, el pobre obrer hi durà una camisa suada, unes calces de blau — com tantes se'n veuen els diumenges entre aquella lamentable turbamulta de pseudo-banyistes. A la pell fina del senyor que pot pendre un bany ensabonat cada dia, el pobre obrer juxtaposa l'epidermis durament necessitada d'aigua i sabó freqüent. Mentre l'obrer no segueixi les modes esbojarrades que el senyor inicia, la seva humil austeritat tota sola el defensa; quan se les deixa imposar està vençut: perd la dignitat i no pot igualar el seu model en neteja. G. K. Chesterton escriu, al magnífic recent llibre versat en català, *Alló que no està bé*, molt esplèndides suggestions d'aquest mateix sentit.

Però sobretot, primer que tot, corri tothom a redimir d'aquesta moda cruel tant com irrisòria, els pobres infants. Si damunt del tors d'un obrer l'*slip* és l'oprobiosa penyora de l'esclau, damunt del pit raquític i escanyat de les criatures és una profanació doble, essent tan dignes de reverència els infants. Són com esclaus, els tendres petits, i fills d'esclaus. Pobres innocents, noiets de quatre a dotze i tretze anys, exhibint en *slip* les carnadures absents. Els múscles esquelètics, els bracets i cametes anatòmics, els tòrax escanyats, les paletes de l'espatlla obrint-se sobre la caverna dorsal, la pell bruta per tanta suor, pols i sutzura enganxada, que la roba absent

no pot defensar, reclamen amb dolor l'obra de misericòrdia de vestir els despallats. No s'hi val a fer en ells, a costa de llurs cossets, a costa de llurs animes, experiments de *nudisme*.

R. RUCABADO

(1) C. S. a *La Publicitat*, segons el *Diario de Lérida*, 12 juliol actual.

La meravella de l'Exposició Internacional

L'Exposició Internacional de Montjuich és una meravella feta de meravelles, però entre aquestes meravelles el Palau de les Missions se'n porta la palma, perquè demés d'ésser un magnífic Palau, és un Palau amb una ànima magnífica, gosariem a dir que adorable. La nostra terra hi està admirablement representada. Caldrà anar-ne parlant a poc a poc, per tal d'assaborir-ho. Lees dues Missions que més destaquen són la Missió del Marroc i la de Fernando Poo.

Regenten la Missió del Marroc els PP. Franciscans amb l'ajut d les Filles de la Caritat, Franciscanes de la Immaculada Concepció i altres Instituts femenins. El Pare missioner que explica l'stand del Marroc, es veu constantment preguntat pel públic.

Amb les seves magnífiques escoles, asils, dispensaris i altres obres de cultura i caritat, els franciscans del Marroc preparen la veritable i cordial penetració de l'esperit cristià de la mentalitat marroquina.

De molt diferent caràcter és la missió que els missioners de l'I. Cor de Maria regenten a Fernando Poo i altres possessions espanyoles del Golf de Guinea. Una florida cristiandat de molts mils de cristians, és el millor testimoni del seu incansable zel i fervor apostòlic. La bella catedral de Santa Isabel que en superba maqueta embelleix l'stand de Fernando Poo és tot un símbol de l'arrelament que va assolint la fe cristiana a l'illa africana.

EL LLIBRE DE LA PARAULA DE DÉU

LA SAGRADA BIBLIA

EL NOU TESTAMENT

VOLUM I

Els Evangelis i Fets dels Apòstols

Ha sortit ja el primer volum de la SAGRADA BIBLIA que publica l'Obra del Sant Evangeli de FOMENT DE PIETAT

La falta d'humorisme

A R. Rucabado

A partir d'un temps no molt llunyà, hom ha pogut constatar que a casa nostra s'ha parlat de l'humorisme amb majúscula. S'ha vingut a dir, si fa no fa, que la literatura catalana no té, en el sentit ple i just del mot, cap humorista i que aquells qui es volen fer passar per tals quan escriuen alguna cosa que vulgui tirar a literatura humorística, hom veu ben tost que d'humoristes no en són pas i la passió els nolieja.

Tots sabem pla bé que es publiquen en català unes quantes publicacions, per més afegitó d'esquerra, que se'n van sempre pel camí del pendent que mena al llenguatge dur, tergiversador, matusser i insincer. Allò tan vulgarment del *chiste*, quan hom l'empra i escau amb tots els ets i uts, molt bé. Però està molt distanciada aquesta cosa de la nota pèssima i fins mancada d'educació — per Déu, gent d'esquerra, que molts de vosaltres us vanteu d'homes educats! — que pullulen per manta publicació esquerrana.

Guaitar a la casa del veí, dir allò que us ve bé sense to ni so i sense ésser cert, fer embulls i dur algunes notes anònimes fins allà on no permet ni l'educació ni el professionalisme de la ploma, ho blasmem amb tota l'ànima. Almenys si aquest senyor o senyors fossin tan verídics, fossin tan nobles de firmar aquelles coses que escriuen, les quals ells creuen que fan riure i que a aquells a qui van dirigides els és gran mal, llavors ja no seria la falta tan grollera ni tan baixa. Però això, per tal com tots sabem que darrera l'anònim per gran que sigui aquell qui l'empra hi cap tot, la deshonorança, el llot més repugnant, la falsia, el greuge i coses per l'estil, no existeix.

Caldria que tots els qui escriuen capissin ben altament — tant si són de dreta com d'esquerra — l'alt ensenyament i cultura que representa el mester del periodisme. Car el periodisme, com a transcendència més forta dels temps actuals, no pot ésser que es bes-canti d'aquesta faisó i s'entretengui a contar nicieses d'aquesta índole. Tanmateix, si és que hom vol passar per aquesta posició, tot i reconeixent-li el seu mal gust i camí, que sigui prou noble i prou humà per tal de signar aquelles coses que escriu. Altrament, totes aquestes notes esquemàtiques moltes de vegades, juntament amb les buidors i insults, de més a més, que sovint llancen, provarien a bastament el fons d'aquell periodista o escriptor que mata l'estona o viu i li paguen a quinze pessetes aquelles columnes que, setmanalment, cal que ompli.

Mentre que no tinguem ben fixada la responsabilitat d'home de lletres i de la transcendència que el periodisme té en les terres civilitzades, veurem pullular per les publicacions així de caràcter mal definit i, si és definit, d'una color no massa sana, aquests passatempes, aquestes *boutades* tontes dignes solament d'aquells senyors que o s'han venut l'honor professional o són inconscients dels actes que realitzen. Llavors, tanmateix, de les dues coses escollir, si us plau. Val més no escriure ni saber llegir, lectors.

I pensar, encara, que aquests senyors qui es dediquen a l'aplegament de coses i indiscrecions d'aquesta guisa, qui es dediquen les més de les vegades a motejar les coses que miren a Déu, són gent, alguns d'ells, que també es troben força acostats al Déu del cato-

licisme. Ja no parlem, tot amb tot, d'aquells altres qui abans eren de Déu, i per naps o per nefes el viltingueren i se'n separaren.

Humorisme? No cal parlar, ni per passatempes ni per res, de la mica o gens de ciència literària que hom pugui trobar en semblants publicacions. La nota que donen sempre és la del mal gust, rublerta, no d'aigua de roses — ca! —, sinó d'odi disfressat de pobra literatura i una rialla que no els escau.

Humorisme? Repetim que ens en manca; som en aquest camp per començar. L'humorisme a Catalunya, de present, no seria pas aquell qui vegés totes aquestes estúpides *boutades* dels senyors als quals al·ludim sota el seu prisma i control, sinó aquell qui amb el seu corresponent pugués *denunciar* les *tares* de tots els ordres que hom troba dins el fons d'aquests escriptors qui, com si fossin el llevat de les nostres lletres, volen, a dura força i llençant colzada ací i allà, obrir-se pas.

Humorisme? Humorisme sa, noble, moral, que fos com un nou estat de consciència i ens denunciés pel prisma de l'humor aquelles coses que no estan bé — que diria Chesterton — per tal que així fóssim a temps a corregir-les — més ben dit, aquelles *tares* — que és precis que no vegin els nostres fills.

De cara a la nostra terra? De cara a nos i tot per nos; heus aquí el problema, l'únic no gens menys. I entretant, com sia possible, l'afany de fer desaparèixer certs defectes que tenim dins la nostra civilitat per tal que els forasters no ens denunciïn de poble poc curós del seu patrimoni espiritual.

Però, encara, començar l'edifici del bon gust amb el mal gust, amb indiscrecions i coses que no fan home ni serveixen pel dia ni per passar l'estona, atacar em s'ha fet tot allò que fa olor de sagristia — com ha dit Manuel de Montoliu — no neguéssim pas que és el camí a seguir.

Ara per ara, i mentre no cessin aquells senyors que ho fan tan *pulcrament* amb ganes de passar a la nostra racial història literària, no ens toca altre remei que aixecar, en primer lloc, la protesta i desmentir-los; segonament, amb la veritat a les mans, totes les aberracions, totes les falsies, les indignitats, irreverències i sarcasmes que de tant en tant i fins i tot cada setmana van llençant al vol en els seus portant-veus.

JOSEP MIQUEL I MACAYA

L'actitud dels protestants

Segueixen els protestants en voler envair les terres de Sudamèrica, enviant missions i publicant multitud de revistes.

El curiós d'observar és que els protestants es queixen de falta de personal per a instruir milions de nordamericans que no coneixen l'Evangeli, i mentrestant envien a *colonitzar i explotar* les terres sudamericanes.

Això sol ja explica la tendència sectària dels protestants, que no tenen altra mira que la de sembrar el dubte i la lluita allà on no els necessiten ni els demanen.

OPINIONS D'ALTRE

D'El Matí

El *Labour Party* anglès pot apuntar la seva segona gran victòria electoral. Hi ha encara a l'estranger gent que considera el partit obrerista anglès com un partit socialista, malgrat ésser tan gran la distància del socialisme anglès al socialisme continental com de la Terra al Cel. La victòria del partit laborista és adduïda per molts com una victòria socialista, cosa que en cap manera no és. En el seu darrer programa polític, el partit laborista determinà els següents punts sobre les qüestions de política exterior que són per a nosaltres les que tenen un interès més gran:

Primer. — Renúncia a la guerra, com a mitjà de política nacional. Acords internacionals, negociacions per mitjà de la Societat de Nacions.

Segon. — Lluita contra el servei militar obligatori. Acords internacionals en el que es refereix al desarmament. Exèrcit policíac.

Tercer. — Arbitrage obligatori. Submissió de les discussions internacionals al Tribunal de la Haia. Signatura del protocol de Ginebra (1924).

Quart. — Cap tractat d'espècie militar, com França els ha proposat.

Cinquè. — Retirada de les tropes d'ocupació angleses del Rin.

Sisè. — Cooperació internacional en el terreny econòmic mitjançant l'Oficina Internacional del Treball de Ginebra.

Setè. — Caràcter públic de la diplomàcia exterior.

Vuitè. — Represa de les relacions diplomàtiques i comercials amb la Rússia dels Soviets.

Tot això té un 30 meravellós. Tenim ja les proves, falta ara que esperem els fets. Aquests punts no contenen res específicament socialista, a part potser del vuitè.

En els altres punts del programa que es refereixen a la política d'ordre interior, no trobem tampoc cap punt que no pogués signar qualsevol polític dirigit envers la democràcia. Adhuc l'article del programa titulat: "la possessió de la terra ha d'ésser traspasada a una comunitat i ha d'ésser facilitada l'adquisició de petites parcel·les, com aquell altre article que diu: "la contribució sobre la renda hom l'ha de fer progressiva", contenen coses que, en altres països, fa temps que ja han estat realitzades per partits que no són precisament socialistes, totalment o en part. També a la demanda que grans explotacions d'interès comú, com els transports, les mines de carbó i les assegurances de vida siguin nacionalitzades o bé posades sota l'administració de l'Estat, hom la troba també en programes no socialistes. El fet que la qüestió dels sense-feina sigui tan recalcada en el programa laborista, s'explica fàcilment encara que només fos perquè el gabinet Baldwin despertà el major descontentament perquè no féu res per a resoldre un problema de tanta urgència per Anglaterra.

Així com el programa de treball en grans línies no conté res d'específicament socialista, el *Labour Party* no s'ha mostrat mai en realitat socialista. El Cardenal Bourne deia en la gran assemblea obrera celebrada a Londres pel gener d'aquest any, entre altres coses: "Us heu de proposar fermament no lligar-vos mai a dues màximes falses propagades continuament pels socialistes a l'estranger, però molt rarament — felicitment diu — adduïdes pels membres del *Labour Party*. Una d'aquestes màximes és la negació del dret a la propietat privada, personal, el qual és un dret natural. L'Estat pot circumscriure l'ús de la propietat privada, en cert sentit limitar-la; el que no es pot fer és negar el dret natural, el dret de la propietat privada. En segon lloc: Heu

d'oposar-vos decididament contra tot allò que sigui lluita de classes. Penseu que la lluita de classes és prohibida per Déu, el qual ens ha manat "estimar els altres com a nosaltres mateixos". I deia, encara, el Cardenal: "Si algú a la nostra terra diu que és socialista, rara vegada ho vol dir en el sentit del socialisme continental. Si el partit laborista fos socialista en el sentit continental, a cap catòlic no li seria lícit de pertànyer a aquest partit".

Entre els candidats del *Labour Party* es trobaven entre altres, deu clergues anglicans, un dels quals fou elegit, i no menys de vint-i-un catòlics pràctics. Entre aquests es troba novament Mr. Weathley, ministre de Beneficència que fou en el primer gabinet Mac Donald. I aquest apassionat laborista és catòlic pràctic i sever, que mai no oblida el precepte dominical, com Mac Donald visita fidelment el seu temple evangèlic.

De la mateixa manera que el *Labour Party* no és en cap manera un partit socialista en el sentit del socialisme continental, tampoc, a diferència del que passa entre els partits socialistes en el Continent, no és un partit purament obrer, com en realitat tampoc no ho és ja el partit laborista progressiu d'Austràlia. Trobem entre els elegits del partit laborista: un coronel, un tinent coronel, vuit comandants, dos capitans, dos oficials de la Marina de Guerra, tres que tenen el títol nobiliari de "Sir" i un gran nombre de metges i advocats. Dues baronesses foren candidates de partit laborista, i una d'aquestes resultà elegida. Lady Clair Amnesly va ésser derrotada, però la filla de Lord Curzon, Lady Sinthia Mosley fou elegida junt amb el seu marit. I aquest, Sir Mosley, ha estat nomenat canceller del Ducat de Lancaster, mentre el fogós i fanàtic "apòstol d'East-End", barri obrer de Londres. George Landsbury és primer comissari del Treball. El matrimoni Mosley feia la propaganda electoral en un limousine de la seva propietat, amb coixins daurats i xofer amb lliurea. El partit laborista, doncs, comptarà entre els seus membres la parella més fina i bonica de tota la Cambra baixa. Des del temps en què la comtessa de Warwick, la "Comtessa Roja", com li deien, s'adherí al *Labour Party*, produint amb això més sensació de la que mai no havia despertat amb la seva personalitat, són ja molts els cavallers i les dames que pertanyen a aquest partit. I Baldwin fill que girà la capa al vent, ha obtingut en les eleccions més èxit que Baldwin pare, que romangué fidel a la seva bandera. Adhuc després de les eleccions, el *Labour Party* experimentà encara un creixement inesperat, en passar-se a ell dos liberals. L'un és el conegut advocat doctor Jowitt, que conquerí el districte de Preston pels liberals, i que després d'haver-se passat als laboristes i com a recompensa de la seva "fermesa de principis" li ha estat donat el càrrec d'Attorney general (fiscal de la corona). També el Dr. Addison, que va ésser ministre en un dels gabinets de Lloyd George, fou elegit pel partit laborista. El vell líder liberal Lloyd George es planyia, no sense raó, que gràcies a les "eleccions triangulars" els conservadors laboristes han obtingut per terme mig un lloc per cada 33.000 vots, però els liberals un vot per cada 100.000. Aquesta vegada, el *Labour Party* s'ha aprofitat de l'antiquat sistema electoral anglès; una altra vegada, els conservadors poden treure un profit extraordinari igual, però els liberals poc a poc seran descartats. ¿Reapareixerà aleshores l'antic sistema dels dos partits en nova forma? Conservadors contra laboristes? Però aquest sistema dels dos partits seria per al poble anglès impracticable, si el *Labour Party* fos un partit essencialment socialista, puix el poble anglès segueix aferradíssim a les antigues tradicions.

Siguin's permès recordar un discurs del líder socialis-

ta anglès Mr. J. H. Thomas, Lord Guarda-segells en el nou gabinet de Mac Donald, discurs que hauria estat més propi d'un legítim imperialista que no pas d'un socialista. Aquestes paraules foren pronunciades pel gener de 1924, cinc dies després d'aparèixer el primer gabinet Mac Donald en ocasió del banquet oficial al *Dia d'Austràlia*. Primerament parlà el príncep de Galles, i després el seguí Mr. Thomas que era llavors ministre dels Dominis. Comença amb una al·lusió a la *revolució incruent*, que s'havia produït el mes anterior a Anglaterra, la qual revolució havia fet desaparèixer molts temors. Després, prossegueix: "Menys que ningú, però, foren molestats pel canvi de Govern el príncep de Galles i el seu sereníssim i excel·lent pare, el Rei. Puix aquests saben, que l'amor a la pàtria, l'amor i el deure de servir l'Imperi no són do ni monopoli d'una sola classe o d'una sola religió. Per això aquest gran canvi significa només això, que la nostra terra antiga i el nostre regne antic segueixen sempre els mateixos camins". Thomas acabà dient: "He acceptat la cartera de ministre amb orgull i amb agraïment. Amb orgull perquè en mirar enrera penso en el temps en què, a l'edat de nou anys era un noi del carrer i amb agraïment per la constitució que ha fet possible que aquell que ahir netejava locomotrius, sigui avui ministre. Aquesta constitució tan ampla, tan democràtica ha d'ésser conservada, i l'Imperi que la posseeix ha d'ésser sostingut".

Inmediatament després de les eleccions, el *Labour Party* donà encara un altre exemple d'organització i d'empenta. La presidència del *Labour Party* es reuní, i la primera decisió que prengué fou la d'obrir amb senyal de joia per l'èxit de les eleccions, un *fons de victòria i d'ajut* que ha de servir per a sufragar les despeses de les primeres eleccions que se celebrin. El partit laborista mira endavant i pensa en l'esdevenidor.

P. A. BLOMJOUS, O. S. Ag.

Del *Diario de Gerona*:

Del Nordamèrica us arriba una lliçó a aprendre

Ens plau aprofitar aquesta tribuna ciutadana que és el *Diario de Gerona* que el bon desig virtuós de proselitisme i la benvolença amical fan acceptable i estimable per al complement de l'acció i de l'apostolat.

Escrivim el present article pensant amb les noies cristianes sobretot, a les quals dediquem en especial el fons del nostre article. No ens desentenem de les que no practiquen la religió ni les virtuts, sinó que amb un noble i alt esperit d'afecte cristià també les encloem en la nostra afectuosa estima caritativa i a elles també fem l'ofertament del present article, pel seu guany i profit espiritual, si se'n volen bonament aprofitar.

Breu; és a totes que ens dirigim, dient:

Escolteu si us plau!

Un comentarista del fet social del nostre temps, feia un dia unes felices comparacions a propòsit de la desfiguració moral moderna dels estaments i sexes.

Inevitablement, de la mateixa manera que segons la lògica dels fets i la realitat dels mateixos, — un efecte segueix sempre a la seva causa, així mateix els senyals de la desfiguració interna o de l'esperit s'acostumen a manifestar d'una manera prou clara a l'exterior.

Els exemples parlen prou categòricament. Mireu i considereu:

La generalitat (que és trist haver-ho de confessar) de les noies, de les donzelles del nostre poble, disfressen viciósament la seva humanitat i amaguen la "pobresa" de la seva ànima amb una externa aparença de boniquesa i de luxe.

Ja no em refereixo pas exclusivament a la petita i fins-i-tot lícita ocultació dels defectes natis de gràcia

o de bellesa en les noies. Aquesta ocultació fins pot arribar a ésser recomanable si es té en compte el natural desig que té la dona de plaure.

Ens referim (ja ho haureu entès) a la deplorable "ocultació" de les condicions morals i espirituals vertaderes.

Per mitjà d'un culte absorbent, d'una "constant preocupació" a favor de les qualitats o condicions de naturalesa, com són, per exemple, el tenir un bon tipus, l'ésser guapa, i demés, les noies d'avui dia (fins i tot les que es volen passar de bones cristianes i que potser fins arriben a formar part d'alguna confraria o associació piadosa) perden un temps llastimós i caminen per un camí de veritable desordre moral.

Per què?, em direu.

Perquè per l'ús i l'abús dels coloretos artificials, dels carmins i albaïals, de cremes i ungüents i potingues no fan sinó "desfigurar, alterar, controvertir" no solament la seva cara sinó també l'espiritualitat femenina.

Per això és que creiem no perdre el temps, sinó aprofitar-lo (almenys en la intenció dreturera que ens mou la ploma als dits), divulgant per al coneixement general i en raó d'estimul l'acció d'un grup de noies nordamericanes, totes elles deixebles de la High School, de Point Pleasant, a Charleston; acció que per la seva sensatesa ha estat recollida, aprovada i avalada pel Departament d'Educació de l'Estat d'aquella gran república, el qual ha imprès i circulat a totes les Escoles, Instituts i altres centres d'ensenyament públic una fulla que em podríem dir un petit codi de moral, reduït a 16 màximes o prescripcions redactades per aquelles noies, i per l'observança deguda de les quals vetllaran les autoritats del país, sense tolerar mixtificacions ni "epiqueies" de cap mena.

En aquest codi s'imposa la prohibició de totes aquestes coses:

"els vestits curts, lleugers o vaporosos, les robes ajustades que assenyalen les formes del cos, l'ús del llapis per a acolorir les parpelles, l'ús de la barra per a acolorir els llavis.

En una paraula: l'ús de totes aquestes coses que són camí fàcil de l'instint més elemental; de totes aquelles coses que roben o desfiguren la frescor natural del rostre femení.

Oi més, encara!

Elles s'obliguen "a no abandonar-se soles en passeigs, cinemes i teatres; a cuidar d'una manera sollicita i activa de les seves paraules i dels seus gestos en tots els actes que imposa el respecte a la convivència social; a no pendre part en murmuracions; a no acceptar ni tornar bromes que atenten formalment al pudor i l'honestat de la vida i dels costums; inclús a fer-se fermes en la pràctica del que els anglesos en diuen l'"hans off", o sigui, "a no estrènyer les mans als joves i donzelles en els actes de relació social".

Què us en sembla?

I que això ens vingui d'un país on les noies no es diuen "filles de Maria" ni amadores del bon Jesús!

Convé aprofitar la lliçó i posar-la en obra, destruint aquest llastimós conreu de la "frivolitat" i de la "despreocupació" del nostre segle tan mesquí des d'aquest punt de vista.

Una reacció formal en sentit de desterrar dels nostres públics costums actuals aquesta onada de "nudisme" que ha emmetzinat el cor i el gust de les dones, mereixerà sempre un llor, o un díptic immortal, o un chor d'elogis, tot ço fet a mitges per àngels i per homes normals i de bona voluntat.

I serà una categoria moral més, a sumar entre totes les altres que fulguren, com gemmes de llum, en el front atribolat de la Cristiana Ciutadania.

MN. LLUÍS G. PLA

"Més papistes que el Papa"

L'illustre periodista Nicolau d'Olwer, en una crònica de *La Publicitat*, comenta de l'avant-projecte de Constitució els principis que fan referència a les relacions entre l'Església i l'Estat. No sóc jo pas el més indicat per a replicar-li; reconec que els meus coneixements sobre aquest tema no em permeten pas provocar una polèmica. La solvència i autoritat política de Nicolau d'Olwer estan massa ben fonamentades perquè jo m'atreveixi a intentar mesurar les meves forces. Aquest sinceritat per part meua no vol dir que l'articulista m'hagi convençut; molt al contrari: jo hauria preferit que hagués tractat altres caïres, sobretot en un diari neutral, puix en remoure altra volta el problema religiós, sembla que hom tingui una morbosa pruija de convertir els nostres periòdics en camps de lluites bizantines. Si hom hagués inserit l'esmentat article a *La Nau* o a *Mirador*, la cosa tindria una importància molt relativa; però en les planes de l'òrgan de la convivència, ho trobo francament (amb tots els respectes que em mereix el seu autor) inoportú. Val a dir, no obstant, que aquest diari fa un quant temps que torna per aquells viarans de quan feia de director Rovira i Virgili, puix tant Josep Maria de Sagarra, com M. B., com Carles Soldevila es preocupen de tant en tant d'escriure uns compliments que no deuen ésser pas gaire agradosos pels subscriptors i accionistes que es diuen catòlics.

Quantes i quantes vegades ens han dit els adversaris que nosaltres vo'em ésser *més papistes que el Papa!* A aquesta frase de caixó sectari mai no li hem donat altra valor que la d'una vulgar expansió biliosa del camp contrari, puix un dia ens diuen això i l'altre publiquen l'article de *Maurras tenia raó*, i naturalment nosaltres, per obligació intrínseca de la nostra condició de catòlics, acatem sempre les indicacions de Roma, encara que no hi estigui conforme el senyor Maurras.

Ara bé: Nicolau d'Olwer diu: "...el programa dels homes d'esquerra que reclamen la separació de l'Església i de l'Estat, programa al qual s'adhereixen elements catòlics dels més intel·ligents...". Amb tot i el meu gran interès per a comprendre aquest paràgraf m'he quedat a les fosques.

No crec que el Sant Pare hagi donat cap pas per anar a Espanya a la separació de l'Església i de l'Estat ni ha fet cap indicació en aquest sentit, puix si esguarden la lletra dirigida per Pius XI al Cardenal Gasparri, amb motiu del renaixement de l'Estat Pontifici, podrem constatar tot el contrari.

Quina mena de catòlics intel·ligents seran aquests catòlics que s'adhereixen a un programa que està en pugna amb el criteri de la Santa Seu?

Fa un quant de temps que forces sectàries ocultes semblen voler aprofitar certs esdeveniments per minvar el prestigi del Cap de l'Església i anar indefectiblement a una escisió dintre del catolicisme, seguint les petjades de l'Acció Francesa. Una vegada més hem de donar el crit d'alerta. La condició de *catòlic intel·ligent* (nova modalitat esquerrana per dis-fressar certes tebiors) no és pas cap virtut glossada a l'Evangeli.

"La ciència infla, la caritat edifica", diu Sant Pau. L'escomesa anticatòlica es presenta d'innombrables maneres. "Cal vetllar", vetllar sempre i sobretot no

deixar-nos adormir pels cants de les sirenes, encara que tinguin una riquesa polifònica inversemblant.

JOAN BAGUENY

Garbell

CATALUNYA SOCIAL, aquest periòdic que *no existia*, que *era una mena d'entelèquia* segons els esquerristes de casa nostra (aquests *esquerristes* que surten de la *bugada* que els ha fet En Josep Pla tan malparats com us pugueu imaginar) no fan sinó desdir-se, amb la lògica que els és connatural, del que deien ahir. Tanta cua de pansa com es perd al món!

Mireu si no els seus papers impresos i no veureu sinó això: Civera per aquí; Bagueny per allà; Rucabado a dalt; Jordi de Llafranch al mig; Macaya abaix; Un *metge de Lleida* a la dreta; Rius i Poll a l'esquerra; Montoliu més amunt, etc., etc.

Res; que, ben mirat, si no fóssim nosaltres no sabrien què dir.

Les obsessions són *malalties perilloses*. Ho advertim. Així, almenys, ho hem sentit dir a homes tan experimentats com el doctor Ruiz, el doctor Alsina i Melis i el doctor Salvador Vives.

* * *

Contrasta fortament la desigualtat amb què es mena la polèmica en el camp oposat al nostre. A la noblesa hi oposen el greuge. Pitjor per ells!

Déu ens guard que aquesta gent de *Mirador* i de *L'Opinió* tinguessin vint-i-quatre hores de responsabilitat de govern a casa nostra! El fetge de Calles resultaria una ametlla d'Arenys en comparança amb ells!

Esparvera pensar la inadaptació de nervis i de cervell que tenen per a produir-se tal com la correcció exigeix i la dignitat de la polèmica reclama.

Qui no vol creure a la bona mare ha de creure a la pell de cabra. Vull dir que potser començarà a ésser hora de *primfilar* els mots i cuidar que no us pervingui una *agafadeta de dits* que us deixi sense ungles, *Robespierres petits!*...

* * *

Mirador i *L'Opinió* s'entesten a voler empetitir la noble dignitat de la polèmica rebaixant-la a les vulgaritats plebees del personalisme.

Convé advertir-los, cristianament, que van per mal camí. Mai CATALUNYA SOCIAL no serà un safareig ni els seus homes unes *marmalleres de picadora*.

Encara hi ha classes.

Del món catòlic

La Universitat Catòlica de Beyrouth (Síria), ha vist matriculats 1.258 alumnes durant el curs de 1927 a 1928.

La dirigeixen els Pares Jesuïtes.

Aquests ensotanats estan obstinats a voler culturitzar tot el món. Quina llàstima que els nostres *nois* de l'esquerra no hi sàpiguen anar, que potser arribarien a saber on *queda* la Síria, i llavors els podríem explicar coses encara més serioses.

Dret de propietat i dret de treball

El P. Anton Maria de Barcelona, menoret caputxi, ha inserit un bell article en les pàgines d'*El Matí* retolat "Dret de propietat i dret de treball".

L'essència del article sembla consistir a fer veure els estralls de les teories liberals, aplicades a l'economia, deixant en joc les forces econòmiques i socials del món, obrint la lluita entre elles, i arribant al resultat lògic de la desfeta del feble i del petit davant l'omnipotència del gran.

I així diu:

"El liberalisme econòmic va desenquadrant la societat lliurant-la a la desenfrenada competència, dita concurrència, la qual creà moltes de les misèries socials que patim. Com a reacció ara ha vingut la concentració de les indústries, la formació de trusts, càrtels, etc., no sols en la gran indústria sinó també en el comerç, l'agricultura i les arts i els oficis. Aquest fet de les concentracions, que molts teòrics no tenen en compte, és una realitat pràctica, inevitable, i és una realitat que ni tan sols ha intentat mai de justificar-se ella mateixa amb raons filosòfiques. Aquest centralisme crea necessàriament nous problemes ben diferents dels que provenien de les teories i de les realitzacions liberals. D'aquestes queda encara, i potser amb més virulència, l'afany del guany, però la concentració ha portat un altre element: la *potència* econòmica, la qual s'imposa àdhuc als Estats. Si aquesta potència pogués arribar a fer una reconstrucció social fonamentada en les naturals categories professionals i corporatives, seria fecunda i justa."

De manera que el docte articulista reconeix el fet de la concentració com quelcom indefugible, real, existent. I en lloc d'atacar-la en la forma actual, creu que han de cercar-se els mitjans per a sortir-ne i per a derivar-ne solucions de repartiment de riquesa.

Es aquest el veritable camí. L'atacar fenòmens econòmics o socials que constitueixen una realitat cada dia més forta, cada dia creixent, és propi d'homes que miren al seu entorn i no hi veuen; esperits que prescindeixen de la realitat encara que aquesta els cerqui per tot arreu. Res més equivocacat. Si una equivocació social en doctrines ha portat fenòmens socials poc desitjables, constitueix una equivocació voler desfer directament el fet; cal mirar-ho cara a cara, cercar-ne els beneficis possibles, i procurar trobar camins nous derivats dels mateixos fets.

Tot en el món té dues cares: i el fet de les concentracions econòmiques no les tindria? Les té: una, antipàtica i potser subversiva des del punt de mira social: l'acaparament de la riquesa per pocs a costa del treball de molts; altra, l'acreciment, l'augment d'aquesta mateixa riquesa.

Qui pot negar que les grans concentracions econòmiques han portat un creixement de riquesa en la societat? I qui pot desconèixer, sobretot, que el fenomen no ha acabat, sinó que s'està produint cada dia amb major intensitat?

Fa uns quants mesos que, discorrent sobre el mateix punt, dèiem a CATALUNYA SOCIAL (9 de febrer de 1929):

"És un fet evident que cada dia la gran indústria i totes les activitats del món de la producció tendeixen a les grans concentracions. Tot el que avui

no sigui constituir grans nuclis, sembla mancat d'eficàcia. Mitjançant hàbils combinacions financeres s'ha trobat la manera de concentrar en poques mans rams de la producció mundial que després de mil evolucions acaben per ésser dirigits per unes poques persones.

Les personalitats legals subsisteixen manta vegada; però darrera d'aquestes han vingut els finançaments, els controls, les intervencions, i si anem aprofundint pel complicat món de la banca i de les finances internacionals, molt aviat els nostres ulls esverats arribaran a copsar una realitat desconcertant: que aquests negocis grandiosos que es mostren davant del dret i davant de les legislacions en forma de societats particulars, en realitat no són més que *marionettes* que els fils invisibles de la finança mundial fa moure. I aquests fils motors tots van a parar, a concentrar-se en escassíssimes mans.

Un dia sabem, per exemple, que el negoci de transports per tramvia ha passat de mans d'una societat belga a mans espanyoles, tot i subsistint la mateixa societat explotadora, la mateixa direcció. Més tard, ens informen que el negoci de transports pels metropolitans ha deixat de trobar-se en determinades esferes per a instal·lar-se en altres. I així successivament. Cada una d'aquestes societats particulars subsisteix; però les accions, en nombre suficient per a dirigir-la, han passat a la caixa d'uns bankers; i aquestes han anat, poc a poc, acaparant tot el negoci de transports d'una ciutat, de gran nombre de ciutats.

El fet de la gran concentració és, doncs, evident. I quasi podem dir que negoci que avui no hi faci cap, és negoci amb crida escassa."

I afegim encara:

"Quina consideració social ens mereix el fenomen?

De primer antuvi ens produeix una sensació de dolor. No sembla sinó que el capitalisme, a base de trusts, càrtels, monopolis, etc., hagi de constituir-se en absorbent de tota activitat humana. I no sembla sinó que la riquesa, en lloc de repartir-se equitativament i justament, com l'ideal social cristià aconsella, procuri marxar de les mans dels miserables per a concentrar-se cada vegada més en unes poques persones, i així resti pitjor repartida cada cop.

Però, si l'augment de la riquesa crea riquesa, i si per a la creació d'aquesta riquesa avui es necessita la gran concentració, ¿no és cert que a major creació de riquesa ha de correspondre un major benestar, del qual no solament s'han d'aprofitar els capitalistes sinó tots els productors que viuen al seu entorn?

En efecte és així; i aquí tenim l'exemple dels Estats Units per a demostrar-ho sense necessitat de grans raonaments. ¿On és major que allí la concentració del capitalisme? ¿On es troba el treballador de tota mena en millors condicions econòmiques que allí? Pot dir-se que es dona bé allí la següent equació: capitalisme gran, benestar general.

I quan aquest benestar augmenti, i les reserves econòmiques siguin possibles en totes les classes socials (començant per les obreres), ¿no és cert que aquestes mateixes reserves, en forma d'accions de treball, aportacions (petites primer i més grans després) hauran d'anar a nodrir el propi capital de les empreses? ¿No

ens ho diu clarament el fet que allí l'accionariat obrer sigui una realitat en molts casos?

Ralment hi ha fenòmens que desconcerten dins el món social. Però quan els examinem un xic a fons trobem contactes insospitats entre ells, i manta vegada allò que ens semblava obertament contradictori es llença pel camí de la col·laboració i de l'harmonia."

I és que el veritable camí de pacificació social no s'ha de cercar en el predomini de les lleis econòmiques solament; ans bé, sense girar-se d'esquena a elles, s'ha de cercar pels camins de l'esperit que cada dia troben sortides insospitades i clarianes allí on

semblava que les ombres havien establert el seu regnat definitiu.

La concentració capitalista és un fenomen poc cristià i derivat de l'abolició de les lleis de l'economia cristiana. Però el girar-s'hi d'esquena tant se valdria com creure que hi ha quelcom on l'esperit cristià no pugui portar les seves eficàcies; i per això, donant pr existència el fet, no perdem el temps maldient-ne, sinó cercant-hi els camins desconeguts, però existents i que comencen ja a ésser fressats ací i allà, per a sortir-ne.

JOSEP M. GICH

Els joves innobles

A Madrid han estat detinguts uns joves per haver adreçat paraules grogüeres a unes senyores. Heus ací una dèria molt estesa en alguns pobles d'Espanya. Els homes creuen que no són galants si, en trobar-se davant una beutat, no li adrecen algunes paraules reveladores de l'admiració que senten per ella. El "piropo" hauria de castigar-se severament. Seria perdonable si aquells que el cultiven diguessin galanies. Dissortadament no és així. Els que importunen les donzelles no se senten pas poetes, sinó simplement homes. ¿Per què una donzella no pot transitar lliurement pels carrers de la ciutat sense veure's assetjada per aquests joves, més buits que una campana, que creuen que una dona és un divertiment? ¿És que suposen que han vingut a la vida perquè ells s'hi puguin divertir? A una donzella honesta li ha de causar una gran repugnància aquesta mena de joves.

No solament es pot condemnar aquest costum innoble en l'ordre moral, sinó simplement invocant les regles més elementals de la cortesia. El jove que diu una grogüeria a una donzella, és un mal educat i un covard. Segurament no s'atreveiria a ultratjar un home, pel temor que fes sentir damunt el seu rostre el pes dels seus punys. Si s'atreveix a llençar un grapat de llot damunt la faç noble d'una donzella, és perquè sap que no pot defensar-se. Ultratjar, doncs, una dona no és propi d'homes ardis i gosats, sinó de covards.

No solament hem de respectar les beutats sinó també aquelles que no són belles. La dignitat de la dona no té res a veure amb la llüïssor dels seus ulls ni amb la vermellor dels seus llavis. Sovint les dones que el món considera vulgars són les que porten més llum a dintre. No tenen més finor espiritual les que saben agençar-se bellament, sinó aquelles que saben seguir el camí de la perfecció cristiana. Una dona és digna de respecte perquè porta dintre el pit una ànima immortal. Si no fossin altra cosa que un grapat d'argila, tindrien raó els que diuen que l'home ha d'anar constantment a l'encalç dels plaers de la vida. No podem envilir l'argila que estimem tant, perquè el nostre cos, santificat pels Sagraments, és el temple de l'Esperit Sant.

¿Quan serà que l'home reconeixerà que la dona no és una joguina, sinó una companya que Déu

ha creat perquè comparteixi amb ell les penes i les alegries de la vida?

Aquests joves irreflexius sovint us parlen d'amor. ¿Podeu concebre que un home que estimi deixi de respectar la persona estimada? ¿Estima les flors aquell que les tortura esfullant-les cruelment? On no hi ha respecte no hi ha amor.

Quan veritablement la flama de l'amor brilla en el nostre pit, ens espiritualitzem de tal manera, que la carn esdevé una càrrega feixuga. Voldríem deseeixir-nos de l'argila que ens lliga a la terra, i allunyar-nos de les impureses de la vida amb les ales ben esteses.

Déu, en crear l'amor, ennoblí l'home. Si l'amor no existís i fos únicament el desig el que unís l'home i la dona, els que saben recollir-se dins el santuari de la seva ànima s'allunyarien d'ella com d'un mal esperit.

L'amor poetitza i ennobleix fins les coses més vulgars. Veiem totes les coses com si damunt d'elles hi hagués un polsim de bellesa o com si estiguéssim submergits dins la llum blava del món del somni i de la fauna.

Les passions entenebreixen els nostres ulls. Els joves que no saben supeditar-les al seny i a la raó, obren gairebé inconscientment. Si meditésin s'avergonvirien d'obrar tan lleugerament. Les passions ens fan perdre la dignitat. Un home, baldament hagi pogut enlairar-se per damunt els altres, si no té prou fortitud per no deixar-se seduir per les sirenes que canten submergides en el mar de la concupiscència, caurà damunt la pols dels camins. Cal únicament fullejar la història, aquest llibre exemplar que ens alligona constantment, per a convèncer-se que cauen els homes més grans quan no saben aturar la fúria de les passions que entenebreixen el nostre esperit.

Quan l'home sap mantenir-se lliure, el seu esperit esdevé àgil i transparent com un cristall. Els homes parlen molt de llibertat però no es recorden d'aquella que pot fer-los feliços. Ens referim — ja ho endevineu — a la llibertat espiritual. Unicament som lliures quan hem aconseguit trencar les cadenes feixugues que endogalaven el nostre esperit.

Els joves que davant una beutat no saben mantenir-se dignes, posen de manifest que van pel

món arrossegant les cadenes de l'esclavitud. Si no fossin esclaus de les passions, romandrien serens.

Sapiguem, doncs, esguardar amb els ulls ben clars i l'esperit ben serè el rostre de les nostres companyes. Fer cabrioles davant una dona és indigne de la grandesa de l'home. Certament que el cor sovint ens enganya, però el seny i la raó no ens enganyen mai.

No és incompatible amb el cristianisme mostrar-

se atent i galant amb el sexe feble, però no hem de travessar mai les fites de la serietat. No hem de confondre la cortesia amb l'afalac. La guineu de la falla afalagava el corb, no perquè tingués el cant dolç i suau i el plomatge virolat, sinó perquè tenia al bec una llepolia.

Siguem atents i amables, però per damunt de tot sapiguem mantenir-nos nobles i dignes.

J. CIVERA I SORMANI

Del món del treball

Gustau Le Bon

Una institució interessant

Mossèn Pelegrí, que sempre està amatent en la defensa de l'ordre social, acaba de portar a col·locació uns quants pensaments bàsics formulats per aquest famós escriptor en el seu llibre *El desequilibri del món*, dels quals ens sembla convenient fer-nos ressò i són els tres següents:

"El benestar d'un obrer no depèn de l'elevació del seu salari, sinó del poder adquisitiu. En els països on la producció és inferior al consum, cada elevació del salari té per conseqüència l'elevació dels preus dels objectes de consum, en una proporció superior a l'augment dels salaris."

"Reducir el nombre de les hores de treball en un país empobrit, on la producció és inferior a les necessitats, és augmentar la seva pobresa i fer la vida més cara."

"Quan sota la influència de grans catàstrofes les creences polítiques, religioses i socials formaven l'armadura mental d'un poble es debiliten, no tarden a ésser reemplaçades per noves aspiracions impossibles de realitzar."

Les dues primeres afirmacions de Le Bon no cal pas definir-les. Són evidents. El salari, per ell sol, no pot resoldre la crisi del viure. Una equivocada política econòmica, o de proveïments no s'arranja mai apujant els sous, mitjà moltes vegades contraproduent.

Ara bé; hi ha salaris de fam que no fan més que gana, i salaris esquistats que delmen les famílies obres insensiblement.

La tercera de les afirmacions transcrites pica molt endins. És veritat que quan un règim polític social-religiós domina normalment informant la vida pública y privada del poble, aquest sols cobeja que dintre d'aquest règim se'l governi bé. Les seves aspiracions no transpassen mai els límits ordinaris de la seva acció, ni es cuida gaire de la ideologia llur. Però quan tot se'n va en orris, l'exasperació, a voltes, però més encara les cupiditats desfermades, fan somniar el poble o exalten la seva imaginació, llançant-lo per camins que no porten enlloc si no és a la recerca d'un benestar impossible d'assolir en aquest món. D'aquí ve l'estat d'inquietud, d'impaciència, de protesta, que de vegades es resol violentament, però mai amb profit de res ni de ningú.

A fi i al cap les lleis econòmiques, a la curta o a la llarga, s'imposen per la seva pròpia virtut sobre els capricis i els desencerts dels seus inobservants.

Es tracta de l'entitat francesa establerta a Vienne, prop de Lió, titulada "Harmonia des Etablissements Réunis", filla de la unió de dues antigues i acreditades societats de panyeria sota sàbies normes que poden servir d'exemple a entitats similars de la nostra terra.

La Direcció del "Etablissements Réunis", preocupant-se de procurar el millorament moral i material dels seus obrers, ha fundat i ve sostenint una munió d'obres socials destinades a portar-los ajut en totes les edats i circumstàncies. A aquest objecte han estat edificades gran nombre de casetes, la major part amb jardí; han estat reformades i acondicionades les ja existents, i per a fomentar en els obrers l'afició a l'agricultura, se'ls ha dotat d'un gran nombre de petits hortets que ells mateixos cultiven guiats pel consell d'un jardiner-director, retribuït per la Casa, i estimulats per la recompensa que mitjançant concurs es concedeixen al cultivador més intel·ligent i laboriós.

Els obrers, joves han estat dotats de tots els elements d'honestat i sana distracció que puguin cercar a fora de la seva llar, i s'ha concedit la major importància a les obres que poden completar el desenvolupament intel·lectual, moral i físic. Les noies obres reben pràcticament els ensenyaments necessaris perquè puguin trobar-se, al seu dia, en situació d'ésser perfectes mestresses de casa seva i models esposes i mares. Tant els uns com els altres tenen llur biblioteca; cursos professionals; grups deportius; ensenyament musical, etc., etc.

Els "Etablissements Réunis" ofereixen importants presents a llurs obrers en el moment de llur matrimoni; subvencionen les famílies nombroses; concedeixen primes de repòs a les obres en ésser mares, com també premis per lactància, a fi d'estimular-les a l'al·letament de llurs fillets. Tenen per aquests casos tots els serveis, auxilis i subvencions derivades de les lleis franceses (lleis Strauss); metges; infermeres especialitzades en puericultura; guarderia d'infants, on a la sortida de l'escola se'ls vigila i poden jugar mentre llurs pares són al treball.

Hi ha servei gratuït de medicina per adults, al consultori i a domicili; els malalts reben auxilis en metàl·lic segons llurs necessitats; hi ha també consultori jurídic gratuït; cooperativa per a l'alimentació i vestuari, etc.

Com a complement recreatiu, cultural i artístic, la

Direcció dels "Etablissements Réunis" va instituir en 1919 una banda de música, nodrida per 85 dels seus obrers, aficionats, alguns dels quals han fet estudis i han rebut premis en diversos conservatoris.

El seu director actual, M. Gaston Billet, és un músic intelligent, la cultura i excellent preparació tècnica del qual es manifesten en la tasca dels seus músics i en les interpretacions que aconsegueix en les seves audicions; els seus programes acrediten un innegable bon gust i orientació.

Es president d'honor de la banda M. Joannes Silvestre, soci dels "Etablissements Réunis", i president efectiu M. Francisque Clot.

Aquesta interessant agrupació donarà els seus concerts al Palau Nacional de l'Exposició els dies 20 i 21 d'aquest mes.

El conflicte obrer d'Astúries

Ja quasi no pot dir-se conflicte, sinó estat endèmic d'una malaltia que sembla no tenir remei. Es el negoci del carbó que està en crisi fatal, tal volta irremediable, el que té obrers i patrons asturians en estat de guerra, no pas per odís o malvolences, sinó per falta de mitjans d'arranjament. "Donde no hay harina, todo es mohina", diuen els castellans, i aquest és el cas d'Astúries: el carbó no té sortida.

L'informe que ha dut al Consell de Ministres el comte de Guadalhorce i que es refereix al règim de treball dels miners d'Astúries, ha estat redactat per la Direcció General de Mines i Combustibles, després d'una reunió que han tingut els patrons i els obrers, en la qual no es va arribar a un acord pel que fa a les peticions d'aquests darrers.

Demanen els obrers que se'ls augmenti el jornal i que se'ls concedeixin 25 cèntims per cada tona de carbó que s'extregui, amb destinació a obres benèfiques i socials dels sindicats.

L'informe nega la primera petició, fundant-se en què l'actual situació de la indústria a Astúries no permet un augment en els jornals, perquè de les 450 pessetes de benefici en cada tona, els patrons han d'atendre moltes obligacions.

Pel que fa al segon extrem de la petició, es recomana la seva justícia i es recomana al Govern que es concedeixi, destinant el milió de pessetes que resulta de l'impost, per obres benèfiques als obrers, especialment per a l'orfenat d'aquests, si bé l'informe es reserva la seva opinió respecte a què l'administració dels fons sigui realitzada pels obrers o bé per una representació de l'Estat.

Notícies curtes

S'ha celebrat la festa internacional de la Cooperació, que avui dia aplega més de cent cinquanta milions de socis, la major part obrers.

—En alguna regió sericícola de València ha començat l'acomiadament d'obers. En moltes masies despatxen als treballadors camperols, que es veuen obligats a emigrar.

—La nova llei del treball mexicana proposa la creació de la setmana de sis dies, la jornada de vuit hores, vacances anyals retribuïdes, tarifes de sous mínims, dret a la vaga i assegurances obreres.

—El nombre d'obers parats a Itàlia és de 193.000, disminuint de 54.000.

—El govern italià vol establir l'assegurança obligatòria del treball.

—El govern anglès fa una crida a les autoritats i als elements d'acció per tal que activin els plans d'obres a fi de donar treball als obrers parats.

—En Manuel Pagès, tractant de la taxa del blat, en nostre estimat col·lega *El Matí*, diu atinadament que ja que ha estat fixat el preu mínim del blat es taxi també el jornal mínim del treballador del camp. Bo és que es protegeixi justament els b'adistes, però també és just que es doni un salari just als jornalers.

—Per solidaritat amb els vaguistes d'El Rosario, vagaren 24 hores els seus similars de Buenos Aires.

Una classe social que es deixondeix

La noblesa

El Duc d'Almenara Alta, que tants lligams té amb la nostra terra, ha dirigit a la noblesa espanyola, com a president que és del Centre d'Acció Nobiliari, una crida per a treure-la del seu actual ensopiment, organitzar-la com a classe social, i procurar que treballi amb els altres estaments socials en favor dels principis bàsics de la societat. Nobilíssim propòsit, certament!

No sabem si arribarà a temps aquesta crida.

La noblesa, com a classe social, sembla que ja ha posat terme a la seva missió. Les mal anomenades classe baixes li han pres l'ofici que ella, la classe nobiliària, no ha defensat pas.

Com si s'hagués rendit al pes de les seves glòries pretèrites, la noblesa s'ha anat inhibint dels seus naturals ministeris, arreconant-se la part més digna a una vida purament vegetativa, i atordint-se l'altra part en la voràgine moderna dels vicis més degradants i ruïnosa, on deixa la dignitat i les riqueses.

Els seus castells, els seus palaus, els seus pairals caserons, han anat enderrocant-se, caient, ensorrant-se, en mig de la més odiosa indiferència dels seus amos.

Aquell rei Felip que va fer concentrar la noblesa a Madrid, li va donar un cop mortal. Allí perdé els seus furs, els seus tresors, els seus prestis i la seva ànima. Encara no ha reaccionat...

Un dia, ja fa molts d'anys, després de contemplar a l'església parroquial de Bellpuig, d'Urgell, el sepulcre, verament incomparable, dels Cardona, entroncats amb els principals llinatges de la noblesa espanyola, passàrem al darrera del panteó, encuriosits pel que ens digueren de l'abandonament en què tenia tan riquíssima joia la Casa (no la volem anomenar!) que aleshores n'era posseïdora; i veiem, indignats, com s'anava escrotonant i obrint-se la paret (que la fosca del lloc ens va fer creure feta de mosaic) que guardava les cendres dels morts de la gran casa ducal allí enterrats. La persona que ens feia de *cicerone* ens digué que, efectivament, alguns visitants volien tenir records de la visita i esgrinyaven d'amagat en aquell recó. Les cendres que queien a terra ningú no es cuidava d'arreglar-les.

Més tard, a un altre Bellpuig, a Bellpuig de les

Avellanes — prop de Balaguer —, en una nit fatídica, després d'ésser mal venuts, foren profanats i podem dir robats els sepulcres dels grans Comtes d'Urgell, les despulles dels quals s'escamparen per terra i anirien a parar, segurament, al femer de l'ex-cenobi, convertit aleshores en finca de recreu i d'explotació agrícola ensems...

Aquest dos casos, dels quals hom parla perquè en certa manera va ésser-ne testimoni, no són pas únics. A milers podrien citar-se.

Ara bé; una classe social tan alta i respectable, però que no ha sabut conservar les seves llars emmarlades i empedrades d'escuts heràldics honrosíssims, i ni tan sols ha volgut guardar les sagrades despulles dels seus gloriosos ascendents, no té dret a exigir les generals consideracions de les quals gaudia, sobretot quan era el braç armat de l'Església i de la pàtria.

Caldrà que faci un esforç gegantesc per a reconquistar dins les grans democràcies contemporànies els prestigis perduts, més ben dit, refusats i destruïts per ella mateixa.

Recurrent la nostra terra i recordant a la vegada la seva història, hom tremola sovint de ràbia en veure aquesta fallida de la classe nobiliària i la vida que porten alguns dels seus més autèntics representants.

La crida del nobilíssim Duc d'Almenara Alta encara podria fer reviure els plançons més reeixits de l'aristocràcia ètnica. Encara resten a Catalunya nobles de debò, hereus d'antigues grans nissagues, de Cases que el poble encara mira amb veneració i orgull. Però són pocs, i van acabant-se...

Caldria que homes com el Marquès de Comillas, com el Duc de l'Infantado, com el Marquès de Valdecillas, com el Comte de San Pedro, com el Marquès de Vilanova, baró de la Granadella, i alguns altres consemblants, es multipliquessin perquè pogués refer-se la noblesa com a classe social, i purgar i redimir dels seus pecats socials i privats la noblesa substituïda, que tant de mal ha fet i fa a la nostra pàtria.

Altament, la crida del Duc d'Almenara Alta, que pel seu entroncament amb la Casa de Medinaceli pot dir-se que acapara i representa les principals Cases de Catalunya, bé mereixia unes ratlles de ressò i d'aplaudiment a la nostra CATALUNYA SOCIAL, la qual amb tant de gust veuria el ressorgiment d'aquesta classe social que va teixir nostra història, però adequada als temps presents i de cara a les seves més altes necessitats.

J. J. C.

Noticiari

Espanya

Alguns periòdics de Madrid combaten l'impost creat per l'Ajuntament sobre prestació del servei d'incendis, i el qualifiquen d'absurd quan es recorre al servei d'incendis perquè es té la llar voltada de flames i potser alguns familiars en perill, l'Ajuntament, com si fos un vulgar industrial qualsevol, ens presenti el servei i als pocs dies presenti la factura. Si el foc ha estat en una xemeneia, cobra cinc duros: si l'incendi ha estat de major importància i s'han precisat per extingir-lo algunes bombes, llavors el servei és més car, i si es queda un al carrer sense tenir ni tan sols una cadira per seure, perquè tot ho hagi consumit les flames, llavors és més crescut encara.

Verament és un xic estrany aquest impost. Sembla que s'explota la desgràcia.

—El Govern ha creat un nou organisme per a promoure el cultiu dels cereals. Es titula, naturalment, la *Cerealicultura*, que tindrà el seu Comitè corresponent. S'ha dotat amb 1.700.000 pessetes. Gidà!

—La contínua emigració d'obriers asturians a França, a conseqüència de la persistent crisi hullera, preocupa tot Astúries i el mateix Govern. En una de les expedicions hi anaven més de cent nois petits. Feia plorar.

—El pròxim Congrés Nacional de Missions té, pot dir-se, assegurat un èxit complet. D'arreu d'Espanya es reben noves de l'entusiasme que va despertant en donar-ne notícia. Del Cartell-anunci se n'ha fet una tirada de 25.000 exemplars i diuen que és una obra mestra en el seu gènere. Van constituïnt-se les Junes Diocesanes que han de promoure i facilitar la celebració del Congrés.

El pròxim mes de setembre serà el mes d'or de l'acció missional espanyola.

—Ha quedat constituït el Consell Consultiu de la novella entitat "Els Amics de l'Art Vell" per respectables personalitats de la nostra terra, com els senyors Francesc Cambó, Mn. Josep Gudiol, Francesc Martorell, Francesc Maspons, Rafel Patxot, Lluís Plandiura, Eduard Toda, Ferran Valls i Taberner, etcètera.

En el Comitè de Direcció figuren, entre altres, els senyors P. Bosch Gimpera, Jeroni Martorell, Albert Bernis, Mn. Manuel Trens, etc.

Cada dia es reben adhesions de nous socis, tots ells prestigiosos i ben coneguts.

—La Diputació de Biscaia ha acordat fer un préstec de 771.900 pessetes a la Cooperativa de Cases Barates de l'Associació d'Empleats d'allí.

—La collita de grans a Catalunya resulta excel·lent a moltes comarques. Les pluges van assegurant les collites de vi i d'oli, gràcies a Déu.

—Barcelona va respondre a la crida feta pel Patronat de l'Habitació per a moblar i fornir de robes, vaixelles, etc., les noves habitacions higièniques que substitueixen les immundes barraques que infectaven la nostra urbs moralment i fisiològicament. Mes com les necessitats són moltes i urgents, cal donar-se pressa a respondre pràcticament i generosa a la crida de tan benemèrita entitat.

—S'ha posat la primera pedra de la barriada de Cases Barates projectada per la Cooperativa de funcionaris de l'Estat de Sevilla.

Cal que es posi prompte l'última pedra.

—L'Obra de la Santa Infància, que passà per greus crisis, acaba de donar a Roma proves de la seva fecunda vitalitat presentant al Papa dotze mil nois que el felicitaren el dia de la seva festa onomàstica. Pius XI restà meravellat i corprès del formosíssim espectacle, fent-los un discurs enternidor i saturat de saludables consells.

—La Setmana Sanitària que s'ha celebrat a Salamanca no ha tingut la ressonància deguda, i això que ha estat un èxit tant per les personalitats congregades, com pels problemes estudiats.

Una a cada capital tindria d'haver-n'hi de Setmana Sanitària, perquè és aquest un capítol de bon govern importantíssim. Val a dir, però, que els serveis sanitaris van millorant en moltes poblacions.

—Es curiós el cas d'un dels Sindicats Catòlics Agrícoles, reunit en assemblea, el de Carrion de les Condes, que gira en un sol any prop de *tretze milions de pessetes*. En les seves Conclusions demana la creació arreu de centres d'ensenyament agrícola per a la formació de bons agricultors.

—S'ha celebrat molt dignament el Cinquantenari de la fundació de les Júntes parroquials catequístes amb una deliciosa peregrinació a Montserrat de dos mil nois pertanyents a la catequesi que tants de bons fruits està donant a Barcelona. La Comunió general, interminable i devotíssima, fou l'acte principal. Els nois gaudiren moltíssim i retornaren plens de joia i bons records.

—Es molt notable l'acció catòlico-social que d'un temps ençà té lloc a la regió asturiana. Sembla que les crisis de treball que han colpit tan durament als obrers del carbó, ha desvetllat els elements catòlics, posats ara fervorosament al costat del seu zelós Bisbe. Totes les necessitats del poble hi són ateses. Les Joventuts Catòliques i els jovecells apòstols de l'Associació C. N. de Propagandistes treballen de valent segons els desitjos del seu Pastor.

Bo és fer-ho públic, per si s'animen en altres regions aquests elements a imitar tan excellent exemple.

Estranger

—El Cardenal-Vicari de Roma ha publicat un decret pels establiments docents religiosos, de noies, disposant l'estricta compliment de les normes sobre la decència en el vestir promulgades per la Sagrada Congregació de Religioses a iniciativa del mateix Papa. Les alumnes deuran subjectar-se a les normes alludides o abandonar els collegis, encara que en pateixin els interessos econòmics d'aquests.

—El restabliment del regne jueu a Palestina va resultant un espantós fracàs sota tots conceptes. Els jueus necessiten pobles cristians per a viure, explotant-los. Jueus amb jueus no suren. Tots s'empobreixen.

Per Sant Ramon de Penyafort

Donatius rebuts

De J. M. G. Ptes. 5'—

Grans mercès, i que Sant Ramon el beneeixi i li recompensi la caritat.

Bloc d'anunciants

Els bons amics nostres que amb l'anunci contribueixen a la difusió de la nostra revista, han de mereixer les simpaties dels nostres subscriptors i lectors en general que coincideixen amb el nostre ideari. Ens plau publicar a continuació el nom dels nostres anunciant, per tal que els nostres amics els recordin quan hagin d'adquirir algun dels articles que ofereixen al públic.

Heus els ací:

ACADEMIA COTS:
Av. Portal de l'Angel, 38.

ACCESSORIS D'AUTOMOBILS:
Service Station. Aragó, 272.

AGENCIA D'ASSUMPTES ADMINISTRATIUS:
Josep Cardús. Balmes, 16, pral.

AUTOMOBILS:
Còrsega, 293.

BICICLETES:
R. Serra. Rbla. Catalunya, 106.

BRONZES D'ART:
Biosca i Botey. R. Catalunya, 129.

CAMISERIA:
Salvador Rubert. Aribau, 30 i
Avinguda Portal de l'Angel, 13.

CIMENT ARTIFICIAL:
Josep Fradera. Ronda Universi-
dad, 31.

CORRETGES:
Manuel Blasi. Passeig de Sant
Joan, 13.

DROGUERIA I PERFUMERIA:
Pallejà i Bonmatí, S. L. Claris, 57.

ELECTRICITAT:
Antoni Alió. Laietana, 67.

GANIVETERIA:
Josep Roca. Plaça del Pi, 3, en-
front de l'església.

GRAMOFONS:
Cèsar Vicente. P. de Gràcia, 4.
Guillem Puig. Pelai, 14.

MATERIAL FOTOGRAFIC:
Vda. Enric Riba. Rda. Universi-
tat, 37.

MATERIAL PER A COBERTES:
Uralita, S. A.

MOBLES:
Còrsega, 394.

MODES:
M. Estera de Galera. Rbla. de
Catalunya, 7.

MODISTA:
R. Puigdomènech. Diagonal, 452.

NEUMATICS:
"Bergougnan". Rambla de Cata-
lunya, 76.

NEUMATICS (venda i reparació)
Casa Vallespi. R. Catalunya, 118.

NOVETATS PER A SENYORA:
"El Centro". Rda. de Sant Pere, 5.

OBJECTES D'ESCRITORI:
Bazar Balmes. M. Bofarull. Bal-
mes, 52.

OLIS PER A AUTO:
"Autol". Laietana, 7.

PASTES PER A SOPA:
Antiga "Casa Figueras". Rambla
de Sant Josep, 11.

PINTORS DECORADORS:
Vilaró i Valls. Corts, 604.

RADIO:
Codina i Farriol. Balmes, 126.

REPARACIO D'AUTOMOBILS:
Tallers Balmes. Balmes, 76. Juli
Klugg.

SABATERIA:
Calçats Minerva, S. A. Laietana,
núm. 30.
Casa Creus. Aribau, 24.

SASTRERIES:
Rambla Catalunya, 12, 1.er
(Especialitat en vestits per a nens.)
Ramon Beleta. Av. del Portal de
l'Angel, 35.

SEGURS D'AUTOMOBILS:
"Omnia". Rda. Universitat, 15, 2.^a

XARXES I FILS PER A LA
PESCA:
Fills de Gabriel Julià, Bruch, 7.

TEMES DE LA SETMANA

El que ha ocorregut de més llampant darrerament és la decisió de Primo de Rivera, a instàncies del President de l'Assemblea Nacional, d'eixamplar-la donant-hi cabuda a persones d'alta representació en la vida pública del vell règim, sense accepció política.

De moment tindran seient en l'Assemblea Nacional Consultiva els ex-presidents del Consell de Ministres, del Senat i del Congrés. Deixem, però, la paraula al cap del Govern:

"També hi podran anar representants de la Confederació General de Treballadors, Acadèmia de Jurisprudència, Reial Acadèmia de Belles Arts, de manera que podran anar a l'Assemblea representats per elecció directa els senyors Ossorio i Gallardo, Sánchez de Toca, Marquès de Lema i comte de Romanones, i tots seran rebuts allí amb moltíssim gust.

També la Confederació General de Treballadors podrà enviar els senyors Besteiro i Largo Caballero; en fi, quants obtinguin representació, allí se'ls rebrà amb moltíssim gust per a col·laborar amb nosaltres.

També s'elegiran alguns representants de col·legis d'advocats i altres activitats de la vida nacional, encara que siguin molt radicals i extremistes.

D'això ja hem canviat impressions amb el senyor Yanguas i sols esperem la vinguda del Rei per a donar forma a aquest decret i el sancioni.

També el col·legi de doctors i algunes universitats podran venir a l'Assemblea; en total: 30 o 40, designats per elecció directa, per ells mateixos, el qual nombre pot ampliar-se a 40 o 50.

La representació de la Unió General de Treballadors pot estar integrada per caps de partit com el senyor Indaleci Prieto.

Així estarem un any treballant per a estudiar aquesta qüestió tan important de la reforma de la Constitució, que, naturalment, és política, perquè hem entrat de ple en aquesta, i per bé que nosaltres no podem nomenar-la política a l'estil antic, no obstant reconeixem que és un període normalment polític."

El tractat d'arbitratge i amistat firmat entre Espanya i França ve a refermar les bones relacions entre els dos països, una mica refredada des d'aquelles magarrufes diplomàtiques amb Itàlia que donaren lloc a un viatge famós fa pocs anys...

La intempestiva política rabiosament proteccionista dels Estats Units ha produït les degudes reclamacions d'uns 40 Estats, Espanya entre ells. Si no se'ls planta cara als ianquis, es faran amos del món. Davant d'aquest cor universal de reclamacions sembla que comencen a reflexionar.

Sobre el pròxim Monopoli del Salnitre, el Govern

ha publicat una nota que, tot daurant la píndola, procura demostrar la seva conveniència. Es la qüestió de sempre. Qui pot negar les conveniències dels monopolis? Ara bé: tothom parla de la fira segons li va...

* * *

Per manca d'espai la setmana passada no poguérem parlar del conflicte russo-xinès, tan interessant, ni de l'angoixosa i llarguíssima discussió de la Cambra francesa sobre el pagament dels deutes de la Gran Guerra als Estats, discussió que va fer caure malalt a aquest home de ferro que és Poincaré.

Per vuit vots França va fer honor a la seva firma tot i sabent que si li falla Alemanya en l'acord Young tindrà de declarar-se poc menys que en suspensió de pagaments.

Aquest conflicte financer el volien evitar els qui s'oposaven a la ratificació del dit deute, acondicionant-lo amb el cobrament del d'Alemanya, però els Estats Units imposaren la ratificació incondicional, la qual el Govern francès, per dignitat, exigí que l'acordés la Cambra. Per vuit vots guanyà la feréstega batalla. Quins desenganys està sofrint la noble nació francesa d'un temps ençà!

Altrament, la topada dels dos colossos asiàtics és més teatral que efectiva. Els dos gegants tenen els peus de fang. A més, no tenen diners, i avui dia les guerres es fan amb bales d'or. Encara que arribin a esgarrapar-se, la sang no arribarà al riu.

Anglaterra està decidida a evacuar prompte la Renània, però França hi fa compliments. Tots els que l'estimen lamentem aquesta actitud que, després de Locarno, no té raó d'ésser. Un gest noble en aquesta qüestió portaria a França moltes simpaties i aclariria els horitzons polítics d'Europa, un xic enfosquits.

El gabinet laborista anglès va fent... el que feia el gabinet conservador. Trotzki no ha estat admès. Les relacions amb Rússia són, si fa no fa, com abans. Els obrers sense feina disminueixen poc. Tota la màquina governamental anglesa funciona com abans.

L'anunciada campanya contra el Govern laborista pel perill socialista que comporta, no pren peu perquè no en té aquesta suposició, i aquells que prediquen la formació d'un partit antisocialista pel mateix fi, no troben eco a les seves prediques per la mateixa raó. Més perillós fóra el triomf del partit liberal anglès, des d'aquest punt de vista. De Lloyd George, *libera nos Domine*.

J.

Aquest número ha passat per la censura governativa

GARATGE I TALLERS "BALMES" JULI KLUG

BALMES, 76 (entre Aragó i València). - TELEFON 75941

AJUSTATGE I REPARACIÓ — PREUS LIMITATS I MÀXIM
RENDIMENT EN LES REPARACIONS — STOCK ELÈCTRIC
PER A INSTAL·LACIONS, MAGNETOS, BOBINATS, ETC.

RAMBLA DE CATALUNYA, 118
AUTOMATIC 73493

PROPIETARIS DE COTXES

25 % D'ESTALVI TROBAREU VISITANT LA
CASA BALLESPÍ

Recanvi i reparació de pneumàtics
i cambres.

Venda de pneumàtics i cambres.

Stock de pneumàtics d'ocasió i recanvi
al 40 % de nous.

Acumuladors Peto Royal Ford.

OLIS "ATLANTIC"

Descomptes especials als que manifestin ser
llegidors de "Catalunya Social"

Codina Farriol Radio - REM

APARELLS - ACCESSORIS

La millor qualitat. — El millor preu
Laboratori. — Taller de muntatge

126, BALMES, 126 - Telèfon 74755

OMNIA, S. A.

Companya de segurs del
Reial Automòbil Club d'Espanya

OFICINA PRINCIPAL:

Comte de Peñalver, núm. 24 - MADRID

SUBDIRECCIÓ A CATALUNYA:

Ronda Universitat, 15, 2.º - Telèf. 16974

Aquesta Companyia cobreix els riscos dels
cotxes automòbils.

Dany i pèrdua del cotxe

Per topada, incendi, parat o corrent. Per
robatori consumat o intent de robatori
Per acte mal intencionat de tercera persona
Per accidents o incendi durant el transport

Responsabilitat civil

Per accidents o incendis causats pel cotxe
assegurat a tercers persones, a la propietat
o animals pertanyents a dites tercers per-
sones.

Tot això en una sola pòlissa combinada, que
val per tota l'Europa i rescindible en qualsevol
moment.

VILARÓ I VALLS

PINTORS DECORADORS

Corts, 604

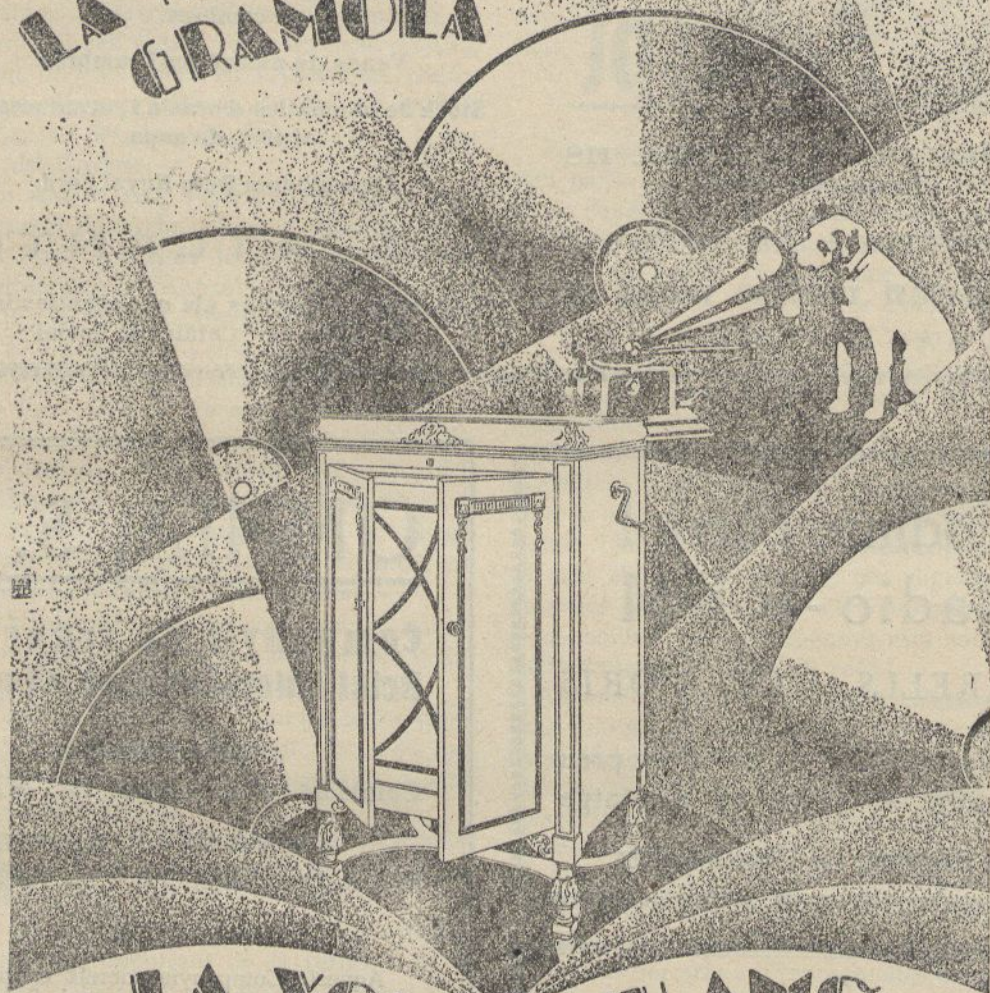
Telèfon 10283

BARCELONA

Agència d'Assumptes administratius de JOSEP CARDÚS i Cia., Stat. Ltda.
Despatx: Balmes, 16, pral., Barcelona. — Hores de 9 a 11 i de 5 a 7 — Telèfon 17016

Altes, baixes, traspassos o canvis de nom en contribucions i impostos. — Territorial. Industrial. Devolucions de quantitats indegudament
satisfetes. Incidències en la Comprovació del Registre Fiscal. Baixes recàrrec extraordinari 4 %, sobre finques dels Exemples.

LA NUEVA
GRAMOLA

LA VOZ DE SU AMO

con las últimas novedades en
DISCOS
de esta famosa marca
completará la felicidad de su hogar.
ADQUIERALA EN LA CASA

CESAR VICENTE

PASEO DE GRACIA · 4

SASTRERIA TORRENTS

Ex-professor de l'Acadèmia de Mestres Sastres de Barcelona

Aquesta sastreria és coneguda i apreciada per tothom a qui li agrada el bon vestir perquè en la seva confecció i en les seves robes es troba un gust inconfusible. Grans existències en gèneres de totes classes.

El 5 % de descompte especial als subscriptors de CATALUNYA SOCIAL.

Rambla de Catalunya, 12, 1.er / Telèfon 16040 — BARCELONA

SERVICE STATION

PRIMERA ESTACIÓ AMERICANA A ESPANYA

JOSEP MANZANARES

La casa més important en gasolina, petroli, neumàtics, cambres, olis, grasses, accessoris, eines, ferreteria i tot quant pertany a l'automòbil.

VENDA A L'ENGRÓS I DETALL

GARATGE I TALLERS:

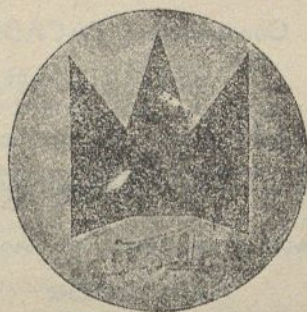
Carrers Sepúlveda, 148-150
Villarreal, 35
i Floridablanca, 121
Telèfon 31510

CASA CENTRAL:

Carrer Aragó, 272
Passeig de Gràcia, 45
Telèfon 11550
MAGATZEMS:
Consell de Cent, 421

SUCURSAL:

Esplugues de Llobregat:
Carrer Laureano Miró, 59
Encreuament de les carreteres de Madrid i Cornellà

BARCELONA

LES GRANS INDUSTRIES

FABRICA DE XARXES
I FILS RETORTS
PER A LA PESCA

FILLS DE GABRIEL JULIÀ

Bruch, n.º 7 - Telèfon 11422
(Entre Trafalgar i Ronda)

BARCELONA

Companyia Trasatlàntica VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID } Espanya-Nova York
DIRECTE } 9 expedicions a l'any
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic
16 expedicions a l'any
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina
12 expedicions a l'any
LINIA: Mediterrani, Cuba i Nova York
16 expedicions al'any
• Mediterrani, Costa Firme i Pacífic
11 expedicions a l'any
• Mediterrani a Fernando Pó
12 expedicions a l'any
• a Filipines
3 expedicions a l'any

Servei tipus Gran Hotel. - T. S. F. - Radio-
telefonía. - Orquestra. - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia
en els principals ports d'Espanya. A Barcelona
oficines de la Companyia: Plaça Medinaceli, 8.

Acadèmia Cots

Direcció general: Av. Portal de l'Angel, 38—BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Telèfon 18953 A.—Apartat 782

SUCURSALS: MADRID, Av. Conde Peñalver, 7; LLEYDA, Estereria, 10; MANRESA, Angel Guimerà, 32
REUS, Arrabal Robuster, 23; MATARÓ, Riera, 59; BADALONA, Carme, 52 bis.

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Linguòfons.—Màquines de calcular, etc.

Unicorde

Nou tipus. Qualitat i presentació

BARCELONA

Aceites y Materiales Motor, S. A.

Via Laietana, 7

TELEFON 1166

BARCELONA

URALITA

EL MILLOR MATERIAL PER A COBERTES

FRANQUEO CONCERTADO

ATRES A. G.—Provença, 157.